

З СВЯТОМ ПЕРЕМОГИ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

НАШЕ ЖИТТЯ

ГАЗЕТА, ЗАСНОВАНА
В ЛИПНІ 1967 РОКУ

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЛУХИХ

ВИХОДИТЬ
ЩОСУБОТИ

№ 19 [764] | Субота, 8 травня 1982 року | Ціна 2 коп.

ЧЕРЕЗ ВСЕ ПРОЙШЛИ І ПЕРЕМОГЛИ

День Перемоги. Нещодавно радянський народ урочисто відзначив 40-річчя розгрому німецько-фашистських військ під Москвою. У 1982—1984 роках виповнюється 40 років ряду визначних перемог радянських людей у Великій Вітчизняній війні. Назавжди в історію і пам'ять людей увійшли нищівний розгром німецько-фашистських військ під Сталінградом, у Курській битві, у битві за Дніпро і звільнення Києва, визволення Білорусії, Литви, Молдавії, Естонії, Латвії, України, а також подвиг міст-героїв Мінська, Одеси, Севастополя, Новоросійська, Керчі.

У війні з фашистською Німеччиною і її сателітами наша країна понесла колосальні людські і матеріальні втрати. Ворог зруйнував 1710 радянських міст, селищ міського типу, більше ніж 70 тисяч сіл, 32 тисячі промислових підприємств, майже 100 тисяч колгоспів і радгоспів. Радянський народ втратив більш як 20 мільйонів своїх синів і дочок. Наслідки колосальних жертв і руйнувань, заподіяних нашому суспільству війною, дають про себе знати і сьогодні, через 37 років після її закінчення.

У цій найбільш кровопролитній і руйнівній за всю історію людства війні СРСР відстояв найпереводивший суспільний лад, захистив свою свободу і незалежність, врятував радянський народ від вишищення, а все людство від коричневої чуми.

Війна проти фашизму в усій повноті розкрила великі переваги соціалістичного суспільства, силу і життєздатність його світогляду, внутрішньої і зовнішньої політики, економічної, політичної і соціальної систем, радянського воєнного будівництва. І чим труднішими видавалися випробування для соціалізму, тим переконливішими ставали переваги над капіталізмом.

Про те, що Василь Іванович Кудима — один з найстаріших наших членів УТОГ і один з перших організаторів Товариства глухих у Вінницькій області, я знав і раніше, але мені в голову не приходило, що ця літня, дуже проста людина в роки Великої Вітчизняної війни була учасником партизанського руху, тим, кого панічно боялися загарбники...

І ось службові справи привели мене в село Балки біля райцентру Бар. Ми сидімо в тихій, затишній кімнаті сільського будинку, збудованого власними руками Кудими (він муляр), і Василь Іванович розповідає про своє життя, показує документи.

Пому було двадцять п'ять, коли почалася війна. З рідного села Северинівки Ямпільського району уже в перші дні німецького наше-

тя пішли на фронт усі молоді чоловіки. Залишився один Кудима. Не взяв його і тоді, коли він сам пішов у військкомат. А фронт присувався все ближче і ближче. Західний край неба горів ве-

Партизан Василь Кудима

чорами багровим вогнем і земля здригалася від важких ударів.

У серпні 1941 року німецьким частинам вдалося форсувати Дністер і вийти на другий його берег. Після важкого і затяжного бою наші бійці були змушені відступити, і перед місцевею владою постало невідкладне питання про організацію

партизанських загонів. Один із них — партизанський загін ім. Сталіна № 175 — очолював Матвій Михайлович Струкачов. Першорядним питанням — як і чим боротися з озброєними до

зубів фашистами. І тут прийшов у загін В. І. Кудима. Він і раніше знав Струкачова і його товаришів, знав, для чого пішли вони в ліс. І прийшов не з порожніми руками.

Але надало слово документам, свідченням бойових товаришів Кудими:

«...Будучи членом нашої підпільної організації, Ва-

силь Іванович Кудима подавав нашому загону велику допомогу, насамперед у збиранні такої необхідної нам зброї і боеприпасів.

Підбрав на полі бою пістолет, кілька гвинтівок з патронами до них, гранати і приніс усе це в наш загін. Він неодноразово виконував доручення по розповсюдженню серед населення листівок, постачав наш загін продовольством, був моїм особистим зв'язником — через нього я підтримував зв'язок з підпільниками сіл Северинівка, Слобода Підлісська, Качківка...»

Це із характеристики, підписаної командиром партизанського загону М. М. Струкачовим. А колишній партизан із цього загону Григорій Максимович Хоменко, повідомляє, що Василь Іванович Кудима був активним учасником партизанського руху. Він і раніше знав Струкачова і його товаришів, знав, для чого пішли вони в ліс. І прийшов не з порожніми руками.

Вони прагнуть забезпечити собі во-

єнні переваги над СРСР і Організацією Варшавського Договору. Комуністична партія і Радянська держава разом з братніми країнами соціалізму ведуть вперту боротьбу за зміцнення миру і стримання гонки озброєнь. Послідовна миролюбива політика КПРС поєднується з невтомною турботою про зміцнення оборони країни, далішим зміцненням соціально-політичної єдності нашого суспільства, виховання трудящих в дусі радянського патріотизму, готовності захищати соціалістичні завоювання.

Сьогодні Радянська Армія і Військово-Морський Флот є надійним оплотом миру і безпеки народів. Їх стан одержав високу оцінку XXVI з'їзду КПРС. Бойовий потенціал Радянських Збройних Сил охарактеризований з'їздом як міцний сплав високої технічної оснащеності, військової майстерності і непорушності морального духу. «Тепер у лавах захисників Батьківщини, — говорив товариш Л. І. Брежнев на XXVI з'їзді КПРС, — стоять вже сини і внуки героїв Великої Вітчизняної війни. Вони не пройшли суворих випробувань, які випали на долю їх батьків і дідів. Але вони вірні героїчним традиціям нашого часу, нашого народу. І кожного разу, коли того вимагають інтереси безпеки країни, захисту миру, коли необхідно допомогти жертвам агресії, радянський воїн постає перед світом як безкорисний і мужній патріот, інтернаціоналіст, готовий перемогти будь-які труднощі».

День Перемоги у цьому році радянські люди, воїни армії і флоту зустрічають в обстановці високого трудового піднесення і великої політичної активності у боротьбі за виконання історичних рішень XXVI з'їзду КПРС, листопадового (1981 р.) Пленуму ЦК КПРС.

...Ты неба Родины
хранитель,
Вон видно
«мессеров» вдали!
Тяжелый, грозный
истребитель
Ты отрываешь от земли.
Ты бьешься яростно
и смело,
Всем сердцем
Родину любя.
В траве ромашка
поседела,
Переживая за тебя.
Сраженный в адской
карусели,
Мелькнул ты
факелом вдали,
Но руки белые метели,
Тебя от гибели спасли.
Ты ветераном стал
с годами,
Но боль войны
с тобой, как тень.
Она впиалась
в сердце когтями,
Тебя терзает
ночь и день...
Вздремнешь устало —
снова снится
Один и тот же
страшный сон:
Упал ты в дебрях
сбитой птицей,
И был врагами окружен!..
Изнемогающий от раны,
Сквозь стог смертей,
огонь и дым,
Ползешь упорно
к партизанам:
Они нашли тебя седым...
Войны зияющие раны
Природа лечит без следа,
Но раны в сердце
ветеранов
Не заживают никогда...
Взглянув в окно —
в лучах рассвета
Безмерной радостью
встает

Великий праздник —
День Победы,
Как самый первый
день ее!
И мертвой грудой серая,
С бесславным,
свыкнувшись концом,
Уже лежат
у Мавзолея
Знамена вражьи
вниз лицом.
В который раз
к нам День Победы
Пришел в знаменах
и цветах,
И в орденах
отцы и деды,
И слезы счастья
на глазах.
Боль обелисков,
вознесенных
С земли
в просторы синевы,
И слава вечная
сраженным,
И счастье мирное
живых.
Но под цветением
каштанов
Я грустной мысли
не гоню:
Все меньше,
меньше ветеранов
Приходит
к вечному огню.
Сквозь море радости
и света
Иду я, голову
склоняя,
И как венок,
труды поэта
Кладу
у вечного
огня...

Сергей АБАЗИН,
ветеран Великой Отече-
ственной войны.
м. Березівка,
Одеської області.

(Закінчення див.
на 2 стор.)

ВЕЛИКИЙ ПОДВИГ НАРОДУ

З „КАТЮШЕЮ“ НЕРОЗЛУЧНИЙ

38 років минуло з того часу, коли Петро Федорович Кравченко назавжди розлучився зі своїми фронтowymi товаришами, з якими пройшов важкими дорогами війни. В лютий день 1943 року бойові друзі «винесли його, тяжко пораненого й контуженого, з поля бою. Але вони й зараз стоять перед ним стрункі, сміливі, мужні й рішучі в сталевих шоломах, в поношених шинелях, обвітрених. Це були справжні богатирі, які навіть при перевезенні в живій силі й техніці ворога, сміливо вступали з ним у смертельний бій і перемогали.

Це був час, коли весь світ повірив в перемогу Червоної Армії над чорними силами фашизму. Тепер загарбники були не ті. Куди й поділося їх зухвальство.

...Гітлерівські завоювання на Північно-Західному фронті, де воював П. Ф. Кравченко, мов кроти, заривалися в землю, будували укріплення, вдосконалювали свою оборону. Але ніщо не допомагало... Их викурювали, як пацюків, і більшість з них одержали по два квадратних метри землі. Могили фашистських солдат швидко заросли бур'яном і чортополохом.

41-й полк гвардійських мінометів («Катюш»), в якому Кравченко служив телефоністом, був завжди у русі. Він з'являвся раптом там, де було потрібно, да-

вав смертельні вогневі залпи по ворогу. Зв'язківцям доводилося працювати вдень і вночі без відпочинку, прокладати телефонні кабелі, встановлювати телефони, забезпечувати безперебійний зв'язок. У розпалі бою під Старою Русою у командира дивізіону перервався зв'язок з командним пунктом командира полку. Виявити пошкодження й налагодити його послали двоє зв'язківців. Жоден з них не повернувся. Час не ждав, довелося йти П. Кравченку.

Зв'язок був налагоджений, але П. Кравченко до дивізіону не повернувся. Зненацька ужалено вогнем руку й ногу, перед очима попливли різнокольорові кола. Боєць упав. Він тільки почув, як оглушливо вдарили «катюші» й дружне протяжне «Ура-а-а!» нашої піхоти.

Він мав, і здавалося ніби хтось співав йому улюблену фронтową пісню, яка надавала нашим солдатам мужності й сили:
**И на море, и на суше —
По дорогам фронтовым —
Ходит русская «Катюша»,
Ходит шагом боевым.**

Після бою білці підібрали тяжко пораненого й контуженого телефоніста П. Кравченка й відправили до медсанбату...
...У першій половині травня 1943 року, коли бойно зазеленіли дерева й сонце привітно посилало на землю тепле проміння, П. Ф.

Кравченко розпрощався з лікарями Бологоевського військового госпіталю. На серці у нього було важко. Він тепер не солдат — інвалід і глухий, позбавлений можливості разом з друзями знищувати фашистів.

Довго дивився на захід, звідки плвли купчасті хмаринки, стер зі шоків сльозу, затягнув свою улюблену пісню про «Катюшу» і, спираючись на палицю, попрямував до вокзалу. Шлях його лежав до міста Свердловська, де його дружина Меланія Йосипівна, евакуйована з Павлограда Дніпропетровської області, працювала на військовому заводі.

Незважаючи на інвалідність і втрату слуху, Петро Федорович не сидів без роботи. Всього час працював, тепер на заслуженому відпочинку. До бойових нагород добавились трудові.

П. Ф. Кравченко часто виступає перед школярами, молодими робітниками з спогадами про те, якою ціною досталась нам перемога над фашизмом. Закликає активно кріпити справу миру. Йі завжди свої виступи закінчує словами бойової фронтовой пісні:

**Фрицам главный штаб
прикажет,
Чтобы шли они вперед,
А «Катюша» слово скажет,
Как метлою подметет.**

І. ЗІНЧЕНКО,
ветеран Великої Вітчизняної війни.

ВETERAN ВІЙНИ І ПРАЦІ

Через багато років після закінчення Великої Вітчизняної війни зустрілися ветерани колишньої Третьої Гвардійської танкової армії, якою командував маршал П. С. Рибалко.

На цій зустрічі багатьом ветеранам, серед них і газоелектрозварнику вагонного депо Одеської залізниці В. К. Ремовському, було вручено нагрудний знак «Ветеран Третьої Гвардійської танкової Армії».

Хоробро захищав свою Батьківщину Віктор Ксенофонтович. Його груди прикрашає не одна бойова нагорода...

Після контузії боєць втратив слух. Проте, це не стало йому перешкодою при виборі улюбленої справи.

Ось що про це говорить працівник залізничної станції Котовськ А. Надольський:

— Римвський — один із тих людей, які все своє життя присвятили одній профе-

сії. Він — ветеран-залізничник. Більше тридцяти років пропрацював на залізниці. Двадцять п'ять з них — зварником. У повні роки брав активну участь у відновленні колійного господарства. Потім працював зварником у вагонному депо. Останнім часом виконував зварювальні роботи на контейнерному майданчику. Справу свою завжди робив якісно, високопродуктивно. Як правило, на 10—20 процентів перевищував планові завдання.

А нещодавно колектив пункту технічного огляду вагонів провів ветерана на заслужений відпочинок. В цей день на адресу Віктора Ксенофонтовича Ремовського було висловлено багато теплих слів, товариші по роботі піднесли йому пам'ятні подарунки.

В. ЛЕВИЩЕНКО,
голова Котовського міжрайвідділу УТОГ.
Одеська область.

Учасник Великої Вітчизняної війни, заступник директора Миколаївського учбово-виробничого підприємства з виховної роботи Микола Сергійович Герасимов (на знімку в центрі), проводить бесіди, політінформації серед нечуючих трудівників. У передсвяткові дні він виступив перед трудівниками зі спогадами про фронті будні.
Фото П. МІНДЕЛЯ.

ЗАЛИШИВСЯ В СТРОЮ

Три роки минуло відтоді, як Іван Васильович Ільїн став пенсіонером, але й понині продовжує працювати на вугільному складі.

Цікава біографія у ветерана війни і праці. В 1939 році його призвали до лав Червоної Армії. Після закінчення Одеської школи пілотів, Іван Васильович аж до кінця війни був авіатористом. В 1941 році під

час бомбардування Кононотського аеропорту його контузило, внаслідок чого І. В. Ільїн втратив слух. Але зі строю не вийшов. Громив ворога аж до самісного Дня Перемоги.

Після війни повернувся в своє рідне село і до 1976 року працював у радгоспі ім. Д. Ульянова. Саме тоді він і влаштувався на вугільний склад, де працює й

понай. На роботі дисциплінований, сумлінний, неодноразово його нагороджували грамотами та грошовими преміями, а також багатьма медалями.

З передовика виробництва беруть приклад і інші нечуючі товариші.

О. ВОЛОШИНЮК,
м. Гола Пристань,
Херсонська область.

Партизан Василь Кудима

(Закінчення.
Початок див. на 1 стор.)

занської організації, виконував усі доручення голови колгоспу В. Франчука: роздавав колгоспникам колгоспне добро — худобу і птицю, виводив з ладу колгоспні машини — жатки і косарки, щоб ворог не міг зібрати подекуди замишений на ланах хліб, ховав і роздавав людям зерно, щоб воно не попало в руки фашистів.

Він же, Хоменко, повідомляє, що саме в хаті Кудими знаходився радіоприймач, з допомогою якого партизани слухали передачі з Москви, знали про те, що робиться на фронтах і живим, правдивим словом боролися з ворожою брехнею. Хата Кудими була важливою кватиркою, де спокійно, збиралися члени підпільної організації М. П. Кучеренко, А. Ф. Галузницький, В. С. Середовський, І. Н. Чубар, І. Ф. Заблужний та інші підпільники. Збиралися спокійно, бо ворогам і в голову не приходило, що са-

ме хатина глухонімого була центром підпілля, що в ній знаходився радіоприймач, за яким так люто нищили скрізь вороги.

У зв'язку з глухотою, Кудима не брав участі в прямих бойових операціях загону — нападах на ворожі гарнізони, в диверсіях на залізницях, але багато працював як зв'язківець і розвідник загону. Під виглядом жебрака його знали в селах Ямпільського, Піщанського та Крижопільського районів. Про все бачене він доповідав партизанам. Донесення його були надзвичайно цінні для загону, який весь час перебував у активному русі, в дії. Загинув на території трьох великих районів і в Молдавії. В 1944 році дії загону були піднятком перенесені в Молдавію. В березні цього року загін Струкачова разом з регулярними частинами Червоної Армії визволяв місто Сороки. Разом із загonom ішов і глухий партизан і це було його останньою партизанською справою.

Товариші по зброї не за-

бували В. Кудиму. В березні 1979 року урочисто відмічалося 35-річчя визволення м. Сороки від фашистських загарбників і на це свято Сорокський райком Компартії Молдавії і виконком міськради серед інших запросили і В. І. Кудиму. З великою радістю і хвилюванням зустрів він там своїх бойових побратимів і був глибоко, щиро здивований тим, як неспівізно змінилося, виросло місто за 35 років...

Багато води стекло з того часу, багато минуло подій. Після війни Василь Іванович працював на будівництві в колгоспі ім. Калініна в с. Шаргороді і в буряківничому радгоспі, працював муляром на Дерев'янському цукрокомбінаті, в Барській господарчо-розрахунковій дільниці № 4. Будувал колгоспні і радгоспні приміщення, житлові будинки.

Ветеран УТОГ, ветеран партизанського руху і ветеран праці В. І. Кудима тепер уже на заслуженому відпочинку.

Але такі люди, як він, — це люди з гарячими, неспокоїними серцями. Уже багато років він незмінно очолює Барський районну первинну організацію УТОГ. З вікон його будинку добре видно річку Ров, в болотистій заплаві якої знайшли свій кінець чимало фашистських танків. Купається влітку у глибокій річці дівчата і частенько натикаються на жорстке поіржавіле заліззяччя — пам'ять війни. З вікон будинку Кудими видно і інше — високі труби промислових підприємств Бару, світлі житлові будинки.

У цьому домі часто збираються члени УТОГ, щоб послухати розповіді його господаря про час і події, які вже стали славними сторінками історії, дізнатися про новини з життя нашої Батьківщини, за рубежом. І немає нічого кращого такої домі — все життя жити з людьми і для людей.

М. НИРОВ.
Вінницька область.

СПОГАДИ МЕДСЕСТРИ

На фронті Поліна Кирпільна Порягіна була з перших і до останніх днів війни. Відміряла тисячі кілометрів курними дорогами Білорусії, України, дійшла до Праги. Роки не стерли в пам'яті жодного епізоду фронтového життя. Все пам'ятає: сумне і радісне, не забула своїх однополчан, з якими пройшла вогненні версти.

Поліна мріяла стати лікарем. Перед війною закінчила медучилище. Коли почалася війна, пішла добровольцем на фронт. Хіба можна підрахувати, скільки пораненим вона врятувала життя. Про все це вона розповідає у Будинку культури глухих м. Стрия.

На стенді «Ніхто не забутий, ніщо не забуто» — у культзакладі і фото Порягіної. А поруч — фронтові фото учасника Великої Вітчизняної війни, голови облвідділу УТОГ І. С. Динкевича.

Р. ЗБОРІВСЬКИЙ.
м. Стрий,
Львівська область.

ПО-УДАРНОМУ ОГЛЯД ЛІСТІВ

Високими трудовими показниками, вагомими рекордами відзначили свято комуністичної праці трудові колективи нашого Товариства. Про це свідчать листи, що надійшли до редакції різних куточків України.

«Піднесений настрій, відчуття особистої причетності до традицій Великого почину відбулися на зовнішності поведінки людей, пише наш інженер Дніпропетровського УВП А. Д. Бахмутська. Цього дня було виготовлено продукції на 5 тисяч 700 карбованців, а у фонд п'ятирічки перераховано 500 карбованців».

«Гідним подарунком до ленінського суботника став рапорт робітників нашого підприємства про дострокове виконання плану чотирьох місяців на честь 112-ї річниці з дня народження В. І. Леніна. Приклад у праці подавали швачки-мотористки: Н. М. Лук'яненко, Є. А. Портнякіна, Г. М. Дробна, Л. І. Самборська та багато інших. Кожен з них трудився з найвищою продуктивністю праці і відмінною якістю» — це рядки з листа Л. Ф. Антоненко, трудівниці Херсонського УВП.

Ударниця комуністичної праці, полірувальниці гальвано-термічного цеху Одеського виробничого об'єднання «Пресмаш» В. В. Данилюк інформує: «Свято праці я відзначила за своєю верстатом, за яким тружусь вже близько десяти років. Денну норму виробітку виконала на 130 процентів. Зароблені гроші перерахувала у фонд одинадцяти п'ятирічок».

З великим політичним трудовим піднесенням пройшов ленінський суботник в школах-інтернатах для глухих і слабочуючих. На постійний дописувач з м. Ужгорода П. І. Крайняк розповів у своєму листі про те, як відзначили «Червону суботу» учні спецшколи-інтернату.

Кожен з них з радістю взявся виконувати доручене йому завдання. Діти працювали на пришкольніх ділянках, в теплично-парниковому господарстві, на спортивному комплексі у фруктовому саду.

Класний керівник сьомого класу Одеської школи інтернату № 97 О. В. Самойленко в свою чергу повідомляє: «Ще кращою стала наша школа. Особливо по-ленінськи, по-комуністично трудилися комсомолки Олена Павлова, Наталія Швець. З них брали приклад Ваня Георгієв, Віта Полевая, Наташа Соколова».

З великим трудовим піднесенням пройшов суботник і на Харківському моторобудівному заводі «Серп і Молот».

«Глухі робітники з честю виконали прийнятий на день свята праці підвищені соціалістичні зобов'язання, пише нам старший інструктор по роботі серед глухих на цьому підприємстві В. М. Євдокимов. — І в тому, що на заводі було виготовлено 750 двигунів, запасних частин на 20 тисяч карбованців, зібрано і здано 100 тонн металобрухту — велика заслуга й нечуючих трудівників нашого прославленого колективу».

Посаджене дерево, тонн зібраного металу, виготовлена із заощаджених матеріалів продукція, встановлений рекорд продуктивності праці — кожен внесок у «Червону суботу» стане загальним надбанням, прискорить виконання величної програми, накресленої XXVI з'їздом партії.

П. АНДРІЄНКО.

Літературна сторінка

В ПАРКЕ СЛАВЫ

В парке Славы
фонарей бессонных
так уютен свет.
Дремлют травы
между плит бетонных.
Будет тих рассвет.
В кронах пышных
копошится ветер,
собираясь спать.

Киев вышел
в этот чудный вечер
прогуляться в парк.
Только тени,
только листьев лепет,
только детский смех.

На кургане,
что над Волгой
величавой,
на днепровском,
на крутом берегу,
пави наши —
безвозвратные —
со славой
и навеки
заказали путь врагу,
Чтобы Родина
воспрянула,
и в мире,
тяжко
выстрадавший,

И звучит нелепо
и «война», и «смерть».
День Победы...
Были слезы, речи,
флагов алый шелк.
Смогли трубы,
и на землю вечер
снизошел.

Опустился,
расправляя плечи,
сын весны,
добрый вечер,
тихий, теплый вечер
без войны.
Татьяна КОМЕНДАНТ.

воцарился мир,
чтоб звенели только
молот, серп и лира,
чтобы только жизнь
справляла шумный пир.
Чтоб мадонна,
сотворяющая чудо,
не упала,
уронив колыбель,
чтобы двое,
повторяющие: «Будем!»,
покорялись
только
солнечной судьбе.
Елена СМЕРНОВА.

РЕЧКА

В село приехал
подполковник
В годах заслуженных уже.
Над речкой нашей, где
шиповник,
Живет у деда в шалаше.
Бродит все, курит
папиросы,
О чем-то с дедом
говорит...
Ребята раз к нему
с вопросом,
А он задумался, молчит...
И тихо плыл над речкой
вечер.
Узнали дети: отступал
Он тут с полком и в этой
речке
Жену и сына потерял.
И обожгла горячим,
близким
Огнем война сердца
ребят...
Теперь над речкой
obeliski,

Большой и маленький,
стоят.
Растет калина
и шиповник
Весною огненно цветет,
И приезжает
подполковник
В село к ребятам
каждый год.
Николай НЫРОВ.

РАССКАЗ ВОИНА

Был город мертв. Застыл пустой вокзал.
Погасших фонарей качались тени...
Холодный день над Киевом вставал,
Холодный день сентябрьский, осенний.
Я долгу буду помнить этот час —
Машина мчалась к городу родному:
Уже готовилась к отходу часть
И я спешил нетерпеливо к дому.
Мой дом родной! Я так по нем скучал!
Все в детстве в нем так дорого, знакомо,
Но никого из близких не застал
В покинутом и опустевшем доме.
Назад, назад — скорей бы в часть к своим,
Плечом к плечу быть с воинами рядом!..
Я попрашался с городом родным
И поклонился грозным баррикадам...

И. САПОЖНИКОВ.

Сентябрь 1941 г.

КИЕВУ

Я над светлым Днепром не впервые,
Но, волнуясь, дышу новизной.
Предо мною раскинулся Киев,
Безмятежный, как море весной.
Радость хлынула в сердце волною —
В славный город, любимый давно,
Я вошла, как раздолье прибой,
И поплыла в ладье расписной.
Киев, витязь из сказок и песен,
Взгляд твой ясный зовет и влечет!
Киев, я — твоя внучка Одесса,
Я — девочка, мне нет и двухсот.
Просыпаюсь над морем я рано,
Перебивая склянок звеня,
И конечно, в любом океане
Можно встретить частицу меня.
Ты ворота свои Золотые
Раскрываешь мне, город-герой,
И в меня сам вливаешься, Киев,
Словно в Черное море — Днепр!
Голос сердца мне шепчет, что надо
Талисман отчеканить один:
Ключ от стольного Киева-града
Рядом с якорем синих глубин.

Ирина ДУЦЕНКО

УРОК

Я посадил ореха три
ростка
И с умилением наблюдал,
как развивались
Побеги частые, кудрявой
шевелюрой
Увенчивались стволыки-
лозинки.
Но год прошел, другой,
И я заметил — вяло
Стремятся в высоту мои
орехи,
Плодов от них не скоро
мне дожждаться.
И, озадаченный, соседа-
лесоведа
Спросил: неужто почва
Бедна?
Со снисходительной
усмешкой
Он оборвал на среднем
деревце
Побегов массу, лишь
одну верхушку
Не тронул. Сердце
защемило: ну и варвар,
Так изуродовать...
Но миновали
Еще два года —
крайние орехи
Остались недоростками-
кустами,
А средний вынес крону
выше крыши.
Зацвел, вот-вот возрастет...
Урок наглядный
Мне преподавал сосед:
Признания плоды увидеть
хочешь —
Свободу в устремленности
обрати!

Лазарь ФИШМАН.

ВЕЧЕРНЕЕ

Тутие крылья
Раскинул вечер,
И звезды тают
В летящей мгле.
И где-то бродят
Минуты встречи,
Летят по свету
В земном седле.

Какие дали
В душе таятся,
И так тревожат,
Что иногда
Слеза печально
Зачем-то осятся
Далекие страны
И города?

Умчались ветры
На легких конях,
Трамвай последний
Ушел давно.
И держит город
В своих ладонях
Полосу света —
Мое окно.

ПОД ДОЖДЕМ

А мы через город
знакомый идем
Под пляшущим лихо
веселым дождем.
Нам зонтиком небо
и ветер плащом,
И дом нас любой
защищает плечом.

Чуть-чуть — и качнутся
опять вперевес
Коромысла радуг
до самых небес,
И в лужицы солнце
заглянет тайком,
И тучи помчат угоститься
чайком.

Об этом мы только
мечтаем пока,
И кроет асфальт
дождевая река,
И мокнет какой-то
нарядный чудак,
Согнувшись в тупой
вопросительный знак...

Елена КРАСНОКУТСКАЯ.
м. Київ.

НАТАША

Радуга, печаль, будоража,
словно май, очарования
полна,
жизни улыбается Наташа,
молодая мама и жена...

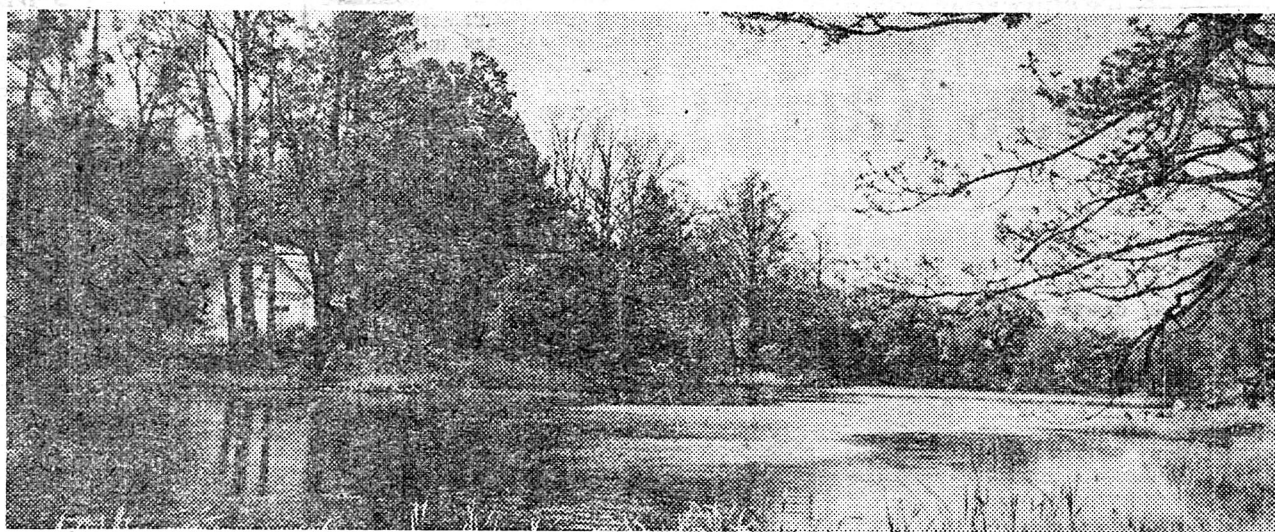
Вот такую бы и сыну
встретить,
рука об руку пройти
с ней до конца.
Счастлив человек —
душою светел.
В юности ранимы так
сердца...

ФУТБОЛ

Я не любил футбол...
Я был приучен
бесцельностью держания
мяча
и к грубости, и к боли
неминуемой,
и к «выражениям», когда
ничья...

Но время шло, работая
на спорт.
И вот футбол я вижу
настоящий...
Забудь заботы всяк сюда
входящий
и оставь здесь лишь
душевный сор!

Анатолий СИМОНЕНКО.
м. Харків.

Озеро в лісі.

Фото В. СТЕРЛОВА.

ПАМ'ЯТЬ

На горбку, що між
ярами,
Поміж трав і долину,
Сонце променів руками
Гладить зіроньку ясну.
На обмитої дощами
Обеліску простім
Ані слова...
Тихо Пам'ять
Нахилилася над ним.
І розмай квіток віночком
Обгорнув трикутний стан,
Мов обняти його хоче —
Пробудись, солдате,
встань...

СВІТАНОК НАД МІСТОМ

Давно в піднебесі
імлітим
Розтануло око зорі.
І обрій над збудженням
містом,
Неначе кумач прапорів,
Горить у світанку
заграві...
Лунають заводів гудки,
І праці оспівують славу,
І мій трудової руки.
Милуюся, — як це чудово!
Красу, мов амброзію, п'ю.
І пісня приходить,
ранково
Вривається в душу мою.
Лунай же, поезії голос,
На всю Батьківщину
лунай!
Звеличуй і будень,
і колос,
І миром осяяний край!
Іван СТРОНСЬКИЙ.

ЕТЮДИ

БЕРЕЗОВИЙ СІК

Він мріяв про неї — хо-
рошу, ніжну, як беріску в
своєму краю. І вона прили-
нула до нього звідти, де
рідко зустрічаються білоко-
рі красуні.
— Сьогодні поїдемо на
село до моїх батьків, — ска-
зав він.
— Поїдемо.
І ось вони в дорозі. З ці-
кавістю дивилася вона у
вікно автобуса. Обабіч до-
роги пропливали села, по-
тім в два ряди вишикува-
лись дерева. Все було так
мило, приємно, і природа, і
зустріч зі старенькими.
— Давай поїдемо в ліс, —

запропонував він, — зараз
весна, там' хороше так.
— Пішли.

Ліс зустрів їх весняною
веселкою. Після зимового
сну оживали дерева. Тиша
навкруги. Високо в небі,
прогріваючи землю, котило-
ся сонце.

— А ось і наші поліські
берези. Хочеш соку?

— Хочу, але як же його
покуштувати?

— Ти не гнівайся, але це
тяжко березі, це її кров.
Розумієш? Треба підсікти
дерево, тоді і буде капати
сік, — з помітним смутком
мовив він.

І ніби в відповідь береза
стиха похитала ще голим
гіллям. В дівчини аж в гру-
дях похололо від цього.

— Не треба, чуєш, не тре-
ба. Йй же боляче, — благає
вона.

І враз їм обом стало на
серці затишно і добре від
того, що не понівечили де-
рево. Якусь мить вони стоя-
ли мовчки, прислухаючись
усім своїм еством до весня-
ного лісу. Потім він запро-
понував:

— Давай краще поїдемо
до струмка. Там така вода —
чиста, прозора.

— Пішли, — повеселішала
дівчина.

І радість заграла в очах.
І весело стало на серці.
А сонце лило проміння
на землю і пташки співати
про весну.

КРИНИЦЯ

Криниця... І в уяві постає
чиста, холодна вода. Сто-
їть вона край села з дав-
ніх-давен. Не забувають за
неї люди — щороку чистять,
приводять в охайність.

А влітку кожного дня, в
полудневу спеку, спрагли
вуста з насолодою п'ють
цю цілющу воду.

І щовечора приходять сю-
ди двоє. Він і вона. Тихо.
На дні криниці купається
срібний місяць. Поволі ста-
рий журавель піднімається
вгору, відро опускається
вниз, наповнюється чистою
прохолодною водою.

— Пий, — запрошує юнак
дівчину. І вона п'є.

— Тепер пий ти, — мови-
ла стиха вона.

Юнак п'є довго і смачно.
— У тебе на губах зірка,
— викує він, — дай я зні-
му.

— А в тебе на губах зо-
рі, — радісно каже вона і
лине до нього.

А криниця бездонна, тиха.
Катерина БАШИНЬСКА.

Напередодні Дня Преси Київський обласний УТОГ провів огляд-конкурс стіннівок, присвячений 1500-річчю Києва та 60-річчю утворення СРСР. Після огляду з редакторами було проведено семінар.

Його учасники прослухали лекцію: «Про роль і завдання засобів масової інформації в світлі рішень XXVI з'їзду КПРС» з якою виступив завідувачий відді-

ВИЗНАНО КРАЩИМИ

лом промисловості газети «Наше життя» В. Г. Гайдук.

Активісти стінної преси поділилися досвідом роботи. Вони оглянули стінгазети, представлені на конкурс.

Приймне враження справили газети «За радянську культуру» (Білоцерківський міжрайвідділ УТОГ та Ра-

да Будинку культури), «Швейник» (Білоцерківське УВП), «За культуру» (гуртожиток № 1 Київського дослідно-виробничого об'єднання «Контакт»), а також газети «Наше життя» (завод «Продмаш»), «За комуністичний добут» (гуртожиток № 2 Білоцерківського УВП).

Хороші тематичні випуски стіннівок, присвячені 1500-річчю Києва, підготували учні старших класів спецшколи-інтернату № 6.

На семінарі йшлося і про недоліки, що трапляються при випусках стінної преси та про шляхи їх усунення.

Редколегії, які газети визнані кращими, нагороджені грамотами та грошовими преміями.

В. ГЕРМАН.

чою концерту була М. Пашкевич, яка, на думку глядачів, справилася з своїм завданням добре.

Б. СТАСЬКО, зав. постановочною частинною самодіяльного Народного театру Івано-Франківського Будинку культури.

ТВОРЧИЙ ЗВІТ

В Івано-Франківському будинку культури глухих відбувся творчий звіт колективів художньої самодіяльності, присвячений 60-річчю СРСР та 50-річчю УТОГ. Народний самодіяльний театр показав глядачам п'єсу Е. Кротевича «Останній постріл». Чималий успіх випав на долю виконавців головних ролей В. Горюньока, Н. Полковник, М. Мельничук та Д. Куриляка. Вони зуміли створити сценічні образи своїх героїв, донести їх до глядача.

Вдалими були виступи учасників танцювального і естрадного колективів. Танцювальний колектив представив на суд глядачів народні побутів, сюжетні та патріотичні танці. Серед них особливе враження справили танцювальна картинка «Катюша», танці «Веселі пушечки», «Російська

красуня». Приємно вразила глядачів своєю обдарованістю Н. Полковник, яка, практично, взяла участь у всіх жанрах художньої самодіяльності. Крім головної ролі у виставі народного театру, вона з успіхом виконала сольні танці «Гандзя» і «Валенки». Але чи не найбільший успіх припав на виконання пісні «Балада про солдата» музика Матусовського, слова Соловйова-Седого.

Вдалими були у виконанні учасників естрадного колективу мініатюри «Чоловік і жінка», «На лавочці», сценка «Запалення совісті». Лірично і задумливо прозвучала пісня «Куда уходит детство» — слова Зацепіна, музика Дербенюва, яку виконала Лавренчук.

Творчий звіт закінчився театральну-музичною композицією «З днем наро-

дження, країно», в якій були зайняті всі учасники естрадного колективу. Як краві костюми, вдале виконання справили на глядачів приємне враження. Веду-

Народний ансамбль танцю «Славутич» Запорізького будинку культури виконує український танець.

Фото І. МІНДЕЛЯ.

Так називається книга Л. В. Владича, що вийшла у видавництві «Мистецтво» 1978 року, про першого серед українських художників Героя Соціалістичної Праці, народного художника СРСР. Про майстра, чия творчість становить одну з найяскравіших сторінок історії не лише українського, а й усього багатонаціонального радянського мистецтва.

Василь Ілліч Касіян прожив довге, багате на події життя. Він народився 1 січня 1896 року, а помер 26 червня 1976 року. Вісім десятиліть, що пролягли між цими датами, — пора величезних історичних зрушень. Час, роки, прожиті у невтомонній праці, події, свідком і безпосереднім учасником яких випало бути Касіянові, мали вирішальний вплив на особисту й творчу долю видатного художника і дістали широке відображення в його мистецтві.

Син селянина з Микунців на Покутті, відтак, як і вся Східна Галичина, Північна Буковина та Закарпаття Австро-угорською монархією, Касіян змалку пізнав, що таке соціальне та національне гноблення. Малювати Василь Ілліч почав ще в школі, де він вже досить вільно володів аквареллю, пастеллю, захоплювався малюванням з натури конкретних, сільських побутових сцен. Саме звідси той інтерес до відображення народного побуту, який стане однією з найхарактерніших рис творчої вдачі Касіяна.

Навесні 1915 року його було мобілізовано й відправлено до діючої армії. Потім полон, який Касіян відбував у концетраційному таборі недалеко від Палермо. Та й за цих умов Касіян користується з найменшої нагоди вчитися малювати. Успіх трьох виставок, на яких у таборі демонструвалися малюнки Касіяна, ще більше посилює його творчий запал. Він хоче вирватися з полону до

Рима, до Академії мистецтв. Успішна українська співачка Соломія Крушельницька, яка, живучи в цей же час в Італії, зацікавилася долею талановитого земляка, береться допомогти йому, але уряд Італії вирішив відправити полонених українців на батьківщину. Та Галичина вже перебувала під владою панської Польщі, і залишені російськими військовополоненими табо-

домлював свій обов'язок художника звелічити, оспівати героїв цієї боротьби.

Наприкінці 1923 року Касіян подав заяву про прийняття радянського громадянства, а на початку 1924 року став громадянином СРСР.

Перші твори Касіяна, виконані в Києві 1927 року, були присвячені Великому Жовтню та його героям, захисту радянським народом

Понад 55 років працював В. Касіян над образом В. І. Леніна. Художник збагатив радянську мистецьку «Ленініану» численними творами.

«Образ Володимира Ілліча Леніна», — писав Касіян, — безмежно багатогранний. Отож чим далі багатограннішими мають бути ідейно-філософські, тематичні, сюжетні, жанрові аспекти його трактування та реалістичні засоби художнього втілення. Соціалістичний реалізм дає для цього необхідні можливості. Використати їх з максимальним ефектом — справа честі українських художників».

Останні десять років життя художник тяжко хворів. Клінік, де лікувався Василь Ілліч, розташована на мальовничій околиці Києва, яка зберегла стародавню назву — Феофанія.

Парк клініки відмежований невисокою, складеною з бетонних плит, огорожею від території ВДНГ УРСР.

На одній з плит Василь Ілліч у травні 1973 року простим графічним олівцем намалював голову дівчини. За цим малюнком незабаром з'явилися інші. До осені огорожа з обох боків була вкрита великими малюнками. Це останній графічний цикл видатного майстра. Феофанівські малюнки — роздуми художника, який прожив довге життя, про рідний народ, про красу його синів і дочок, про багатодітність народних характеру, про чистоту народних уявлень.

Феофанівський цикл Касіян викликає в пам'яті малюнки старих майстрів. Та в ньому є і найнівність народного, фольклорного мистецького бачення. Разом узяті, це утворює дивний сплав, який називається мистецтвом Касіяна.

Книгу Л. В. Владича «В. Касіян» можна придбати у книгарні № 49 «Мистецтво» м. Києва.

Л. ЗАХАРКЕВИЧ.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ

П. ВАСЬКОВЦОВ І С. ПАШКЕВИЧ — ЧЕМПІОНИ УКРАЇНИ

В Ужгороді відбулась особиста першість республіки з шахів серед глухих і спортсменів.

У турнірі між чоловіками взяли участь 20 шахістів: 1 майстер спорту, 12 кандидатів у майстри і 7 першорозрядників.

Змагання закінчилися перемогою запорізького кандидата у майстри Петра Васьковцова і київського майстра спорту Юрія Зуєва, які набрали по 5,5 очка з семи можливих (турнір проведено за швейцарською системою в 7 турів).

Згідно з положенням, розподіл місць між ними визначено за системою коефіцієнтів. Перше місце присуджено П. Васьковцову.

На пів-очка менше у кан-

дидата у майстри Миколи Глушенка (Дніпропетровськ) і В. Лустіна (Одеса), які посіли відповідно третє і четверте місця.

Серед жінок чемпіонкою стала львівська першорозрядниця Стефанія Пашкевич, яка здобула 5,5 очка з 7 можливих (всього змагалася 14 шахісток за швейцарською системою в 7 турів).

Друге, третє і четверте місця відповідно зайняли Валентина Філатова (Донецьк), Світлана Заярська (Одеса) і Марія Лаврів (Львів). У кожній з них на пів-очка менше, ніж у чемпіонки, а розподіл місць — за системою коефіцієнтів.

С. ТКАЧЕНКО.

ПІД ДЕВІЗОМ «ВЕСЕЛІ СТАРТИ»

У спортивному залі Миколаївського обласного будинку культури відбулись спортивні ігри-змагання учнів шкіл-інтернатів, глухих і слабобачущих дітей обласного центру під девізом «Веселі старты».

Кожна школа виставила команду з 20 чоловік — 15 хлопчиків і 5 дівчаток. Разом з учасниками змагань на зустріч прибуло багато вболівальників — вчителі, вихователі, учні, батьки, представники дитячої юнацької спортивної школи.

Перемогу у гострій боротьбі виборола команда «Олімп» школи-інтернату слабобачущих дітей, за що її нагороджено Дипломом і п'єрхідним кубком.

Всю програму спортивної зустрічі вміло і кваліфіковано вела фізорг школи-інтернату, для слабобачущих дітей В. М. Кравцова.

Колектив художньої самодіяльності Будинку культури виступив перед учасниками змагань та гостями з невеликим концертом.

П. МАСЛЕНИКОВ, м. Миколаїв.

Редактор П. БУЛАТОВ.

КУДИ ПІТИ ВЧИТИСЯ ХЕРСОНСЬКЕ МЕДИЧНЕ УЧИЛИЩЕ ОГОЛОШУЄ

Прийом учнів на перший курс в групу глухих та слабобачущих за спеціальністю зубний технік. Строк навчання три роки і шість місяців.

На навчання приймають юнаків та дівчат (глухих і слабобачущих) віком до 30 років, що закінчили 12 класів школи глухих, 10 класів школи слабобачущих з обсягом знань за всім класів масової школи.

До заяви на ім'я директора з зазначенням спеціальності необхідно додати:

1. Документ про освіту (в оригіналі);
2. Автобіографія;
3. Медичну довідку (форма 286);
4. Чотири фотокартки розміром 3x4 (без головного убрання);
5. Направлення з облвідділу УТОГ;
6. Витяг з трудової книжки для працюючих.

Свідчення про народження і паспорт пред'являються особисто.

Прийом заяв проводиться з 1 червня до 31 липня, вступні іспити — з 1 по 2 серпня 1982 року з таких предметів: російської або української мови (переказ) і математики (усно).

Особи, що закінчили школу з відзнакою і мають похвальні грамоти, приймаються без вступних іспитів.

АДРЕСА УЧИЛИЩА: 325028, м. Херсон-28, Бериславське шосе, 22.

ПРИЙМАЛЬНА КОМІСІЯ МЕДУЧИЛИЩА.

ОГОЛОШЕННЯ

Ровенському учбово-виробничому підприємству терміново потрібен перекладач-дактилог. Одинаки забезпечуються гуртожитком. Заробітна плата 130 крб.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСУ: м. Ровно, вул. Млинівська, 133. Телефон 2-33-84.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА.